

NÆRING OG ENERGI

Saksbehandler: Sigvart Bariås

Vår dato
31.01.2011
Deres datoVår referanse
11/00089-2 : ---, U01, &13
Deres referanse
201003478-1/LALNærings- og handelsdepartementet
Postboks 8014 dep
0030 OSLO

Evaluering av Innovasjon Norge (IN) - høring

Det vises til brev fra NHD datert 15. september 2010 vedrørende "Evalueringen av Innovasjon Norge (IN) – Høring". I høringsbrevet anmoder departementet om innspill til konkrete problemstillinger, som er reist i evalueringen. Våre merknader er i første rekke knyttet til områder der Innovasjon Norge har forbedringsmuligheter (jf evalueringsrapportens anbefalinger), men det er selvsagt også viktig at IN legger ned virksomheter som har liten effekt.

Generelt

Vest-Agder fylke er landets ledende eksportfylke av bearbejdede varer (ekskl. petroleumsprodukter). Statistisk sentralbyrå viser at Norge i fjor eksporterte bearbejdede varer for vel 209 milliarder kroner. Vest-Agder sto alene for vel 29 milliarder kroner av dette. Det utgjør hele 14 prosent av den totale eksporten av slike varer. Statistikken bekrefter at Vest-Agder har en høykompetent industri som har høy produktivitet, energieffektivitet og som er miljøbevisste. Næringsstrukturen i fylket viser at vel 90 % av våre virksomheter er små eller mellomstore (SMB). Dette er premissgivende for IN's bidrag til forbedret konkurransevne og verdiskaping i Agder.

Vest-Agder fylkeskommune mener at IN på mange områder i dag bidrar til positiv næringsutvikling og verdiskaping i fylket, men som vi kommer tilbake til kan innsatsen bli mer målrettet og effektiv.

Økt effektiv virkemiddelbruk

Evaluatør skriver følgende om virkemiddelbruken i IN:

"Antall virkemidler bør reduseres

Innovasjon Norge forvalter en rekke virkemidler, mange med detaljerte retningslinjer, finansiert av ulike departement. Vår vurdering er at det samlede antallet virkemidler er unødig høyt. I evalueringsperioden har gradvis flere programmer og tjenester kommet til, uten at det er blitt tatt tilstrekkelig stilling til hvordan dette påvirker den samlede virkemiddelporteføljen, for eksempel om nye virkemidler kan erstatte andre. Mange virkemidler er initiert på departementsnivå og konkretisert av Innovasjon Norge, men vi ser få tegn til reell prioritering av virkemidler det er spesiell grunn til å satse på.

Norsk næringsliv vil trolig kontinuerlig stå overfor stadige endringer i internasjonale konkurranse- og markedsforhold. Innovasjon Norge bør i større grad enn i dag legge opp til og få ansvar for kontinuerlig å vurdere om sammensetningen av egen virkemiddelbruk er tilstrekkelig tilpasset de utfordringene næringslivet står overfor.

Vi slutter oss helt til dette. Men dette forutsetter at IN inviterer til en åpen og bred prosess om virkemiddelbruk, hva som er viktigst, hvor både næringslivet og regionale styrer og samarbeidspartnere involveres.

Evaluators skriver:

”Færre sektorrettede programmer

Innovasjon Norges mange sektorprogrammer har varierende begrunnelse og tyngde. Evalueringen tyder ikke på at sektorprogrammene er innført som følge av en analyse av hvor Innovasjon Norges midler i særlig grad kan bidra til økt verdiskaping. Snarere er sektorprogrammene et uttrykk for politiske mål om styrking av konkurranseevnen til bedrifter innenfor bestemte sektorer. Etter vår vurdering vil et stort antall sektorprogrammer vanskeliggjøre Innovasjon Norges arbeid med å oppnå sine mål. Ressurser bindes i en sektor, men kunne fått større måloppnåelse om de var åpne også for virksomheter fra andre sektorer.”

INs bransjesatsinger passer rimelig godt til strukturen i næringslivet i Agder (landbruk, marine/maritimt, olje-/offshore og gjennomgående områder som klima og nyskaping. IN Agder kan vise til gode resultater der følgende ordninger er godt utnyttet:

- IFU- og OFU kontrakter
- Skattefunnordningen
- Etablererstipendordningen
- ARENA-prosjekter, som Agder har tre av i Agder (EYDE, fritidsbåt, USUS)
- NCE, som Agder har et av (NODE).

Det er viktig at IN har virkemidler som på en komplementær måte kan bidra til større effekt av den samlede regionale satsingen. Virkemidlene må i større grad tilpasses ulike utfordringer i landet. For å få dette til må IN i større grad bidra til utvikling av regionale nettverk hvor både næringslivet, FOU-institusjonene og lokal/regional forvaltning er aktive premissgivere. Og fra sentralt hold må det gis friheter til å se virkemiddelbruken i sammenheng.

Konkret vil vi peke på at lavrisikolån blir i dag tilfredsstillende formidlet i finansmarkedet. INs innsats her gir neppe noen merverdi. Derfor bør ressursene, som brukes her, frigjøres og benyttes til å utvide bruken av effektive virkemidler og utvikle nye.

Evaluators skriver videre at:

”Det er bundet opp særlig store midler rettet mot landbruket i forhold til næringens størrelse og bidrag til verdiskaping. Deler av disse midlene har andre formål enn hva som framgår av Innovasjon Norges målstruktur. Det gjelder spesielt BU-midlene, som primært er et virkemiddel innenfor Jordbruksavtalen. For å øke oppmerksomheten om og muligheten for å oppfylle Innovasjon Norges primære mål, anbefaler vi at denne ordningen, med tilhørende midler, finner en organisatorisk tilknytning utenfor Innovasjon Norge.”

Vi mener også at BU-ordningen bør tas ut av IN.

Regional næringspolitikk

IN har etter vår vurdering potensial til å bli en viktigere premissleverandør for norsk næringspolitikk, ikke minst regional næringspolitikk. Dette krever at man rydder i

virkemidlene, herunder rydder i oppdragsbrevene, og konsentrerer budskapet. Det er i dag mange programmer som fører til en unødvendig byråkratisering og der det brukes uforholdsmessig mye tid på små programmer. I denne sammenheng bør man derfor legge mer vekt på et fleksibel virkemiddelsystem som kan imøtekomme de ulike utfordringer i regionene.

Det viktigste stikkord for å få dette til er å samarbeide i nettverk. Her mener vi i hvert fall Agderkontoret har forbedringsmuligheter. Konkret peker vi på at kontoret i Kristiansand i dag er lokalisert i et kjøpesenter. Vi gjentar vårt forslag om at kontoret snarest flyttes til Sørlandets kunnskapspark på universitetsområdet i Kristiansand hvor institusjoner som Agderforskning, NODE, USUS, Visit Sørlandet, Sørlandets Europakontor og andre allerede er etablert.

Internasjonalisering

Evaluator skriver:

"Evalueringen viser at Innovasjon Norge etter fusjonen i stor grad har lyktes i å få oppmerksomhet om behovet for økt internasjonalisering i hele organisasjonen og i den konkrete saksbehandling innenfor de fleste finansieringssaker. Vi ser at andelen tilskudd som går til internasjonalt rettede prosjekter har økt gjennom evalueringsperioden, noe som indikerer økt måloppnåelse. Lånesakene viser imidlertid ikke noen økning i andelen internasjonalt rettede saker.

Bedriftene etterspør gradvis mindre internasjonal rådgivning fra Innovasjon Norges utekontor. Utviklingen er bekymringsfull i forhold til utekontorenes relevans, men økning i andre typer internasjonale saker kompensere delvis for denne nedgangen. Utviklingen i både saksmengde, saksinnhold og ressursmengde tyder på at det er behov for en sterkere prioritering av ressursfordelingen mellom Innovasjon Norges utekontor i årene framover.

På tilsvarende måte som når det gjelder innovasjonsmålet, tilsier sterkere global konkurranse at det i årene framover er behov for Innovasjon Norges arbeid for å forenkle bedriftenes internasjonalisering. Evalueringen viser imidlertid også at det er behov for en utdypende evaluering for å få et bedre kunnskapsgrunnlag om utekontorenes rolle innenfor internasjonaliseringsarbeidet er hensiktsmessig organisert. Trolig er det behov for skarpere prioriteringer av hvor Innovasjon Norge skal være lokalisert."

INs regionkontorer skal være et bindeledd mellom norsk næringsliv og utekontorene til IN. På dette området fins store forbedringsmuligheter. Regionkontorene og det regionale politiske nivået kan samarbeide bedre. Hensikten må være å identifisere internasjonale markedsmuligheter for regionalt næringsliv (med vekt på SMB) og finne måter å utnytte disse lønnsomt på. Her vil et samarbeid mellom på den ene siden regionalt næringsliv og på den andre siden INs regionkontor, fylkeskommunen og INs utekontorer kunne gi en økt merverdi.

Fylkeskommunen deltar meget aktivt i en rekke EU-programmer og i flere internasjonale organisasjoner. Vi samarbeider med flere statlige organer og departementer. De viktigste er Utenriksdepartementet med ambassadene og Kommunal og regionaldepartementet. Vi savner koordinering fra statlig side og mener at Norge har tapt noe ute når riksløven blir erstattet av IN's logo. Fylkeskommunens ledende politikere har selvsagt et kontaktnett ute mot ambassader og spesielt EU, som kan brukes langt mer av IN enn i dag. Dette gjelder ikke minst på kulturfeltet. IN må her få oppdrag og en fri rolle til opprette kontaktnett og delta i organisasjoner som kan styrke bedriftenes internasjonale utvikling. Vi vil for

eksempel ha IN med aktivt i Sørlandets Europakontor, som for øvrig også har kontor i Norway House i Brüssel, hvor vel IN ikke er (?).

Tilslutt vil vi påpeke at med det nye eierskapet i IN, så forutsetter vi at fylkeskommunen blir tatt med i drøftinger av de endringer som må komme i IN framover.

Denne uttalelsen vil bli forelagt fylkesutvalget i møte 8.d,m. Eventuelle politiske merknader vil bli ettersendt.

Med vennlig hilsen

Tine Sundtoft
Fylkesrådmann

Kjell Abildsnes
Regionalsjef

Kopi: Fylkesutvalget